

CAPÍTOL XIII

EL REPARTIMENT DELS BÉNS DE L'ESTAT

Cada vegada que sorgeix un nou Estat es planteja una qüestió molt incòmoda, però que tanmateix cal abordar, com és la successió de l'Estat predecessor en matèria de béns, arxius i deutes de l'Estat. És a dir, la successió d'Estats en matèria econòmica. Novament, ens trobem amb una regulació de naturalesa convencional, insuficient i parcial, limitada als béns públics, i que, a més, sovint parteix de la voluntat de les parts. Per tant, més enllà de les disposicions de la Convenció de Viena de 1983, haurem de tenir en compte totes les fonts de Dret Internacional, com el costum i els principis generals del Dret. També caldrà considerar possibles precedents establerts per la jurisprudència i la pràctica internacionals, així com la seva aplicabilitat al cas del repartiment dels béns de l'Estat espanyol. Com en la resta de matèries relacionades amb la successió d'Estats, el resultat que se'n derivi pot variar segons els supòsits de descolonització, secessió o dissolució.

Sovint, tant els processos de secessió com de dissolució de l'Estat predecessor són força convulsos i, conseqüentment, no es fonamenten en la negociació, l'entesa i el mutu acord entre les parts. En conseqüència, les situacions que es generen difícilment responen a la bona fe dels implicats. Tanmateix, fins i tot en aquests casos, s'ha de procedir al repartiment dels actius i passius de l'Estat mitjançant la conclusió d'acords de transferència. I aleshores no és estrany que el repartiment dels béns i deutes de l'Estat esdevingui font de controvèrsies entre l'Estat predecessor i els seus successors, o entre aquests últims en el cas de la dissolució del primer. En aquests casos,

rara vegada es dona una actitud constructiva. Per això, la creació d'una comissió mixta bilateral acostuma a requerir la mediació d'un tercer imparcial reconegut per ambdues parts. Tant la mediació internacional com els bons oficis ajuden a evitar situacions d'abús o d'arbitrarietat. Però, a més, donen garanties d'estabilitat als processos de secessió i de dissolució d'Estats. Tanmateix, de vegades aquestes garanties no són prou fermes. En aquests casos, quan aquests instruments polítics i diplomàtics es mostren insuficients, les parts poden acudir a mecanismes jurisdiccionals de solució pacífica de controvèrsies com l'arbitratge internacional i la solució judicial. El sotmetiment de l'Estat als organismes jurisdiccionals és discrecional, però pot ajudar a resoldre qüestions concretes que puguin quedar pendents de resolució per la comissió mixta. Per altra banda, s'ha de tenir en compte que, sovint, els representants dels territoris emancipats no disposen ni de la capacitat tècnica ni dels coneixements necessaris per fer front a unes negociacions d'aquesta envergadura. Amb tot això, és molt freqüent que el procés s'allargui uns quants anys, tal com demostren els casos de l'antiga Txecoslovàquia i de l'URSS.

A grans trets, tant la secessió com la dissolució són processos que mantenen una certa similitud amb la dissolució d'una empresa o, fins i tot, amb un divorci. Durant el procés d'independència es trenquen vincles històrics, lligams sentimentals i, fins i tot, es perd l'afecte (si és que mai n'hi ha hagut) davant d'una situació per a la qual ningú està emocionalment prou preparat. I és en aquest context en què s'ha de procedir a fer una liquidació dels béns «conjugals» i patrimonials comuns. La finalitat és la dissolució de la unió patrimonial, a fi que cada una de les noves entitats pugui iniciar la seva vida política amb prou garanties de viabilitat econòmica, política i institucional.

Aquesta és, per tant, una qüestió de vital importància. No estem davant una negociació sobre un possible traspàs competencial, o sobre una eventual millora del finançament regional, sinó davant el repartiment dels actius i els passius de l'Estat entre els seus successors. Però, a més, els acords de transferència han de garantir el cobrament dels deutes de l'Estat predecessor als seus creditors. Els seus drets no es poden obviar davant d'una successió d'Estats.

Del resultat de les negociacions dependrà la futura viabilitat econòmica de cada Estat. Però aquest també condicionarà altres qüestions de vital importància com la capacitat defensiva, l'accés al crèdit internacional, el control efectiu de les telecomunicacions, les reserves de l'autoritat monetària i del tresor públic, la continuïtat de la prestació de serveis públics, l'operativitat institucional de l'Administració, etc. Per aquest motiu el Dret Internacional fonamenta el repartiment de béns i deutes de l'Estat en diferents principis d'aplicació universal com l'equitat, la proporcionalitat i la capacitat econòmica. Però, tanmateix, el repartiment també depèn de la capacitat negociadora de cada part i de la seva discrecionalitat política. Així, el Dret Internacional no aporta una regulació plenament vigent, específica i homogènia sobre aquesta qüestió. Fonamentalment, es limita a aportar instruments jurídics que puguin evitar situacions d'abús o d'arbitrarietat. A tal efecte s'estableixen certs principis com la sobirania permanent sobre els recursos econòmics, la contribució històrica, la restitució de béns o l'enriquiment sense causa, entre molts d'altres.

Com en altres casos que ens aporta la pràctica internacional, aquestes han de ser les línies directrius en què s'ha de fonamentar el repartiment de béns de l'Estat espanyol, amb independència de la seva continuïtat. La conseqüència jurídica és l'extinció dels drets de l'Estat predecessor i la seva substitució pels drets dels Estats successors.

En qualsevol cas, aquesta serà una de les primeres qüestions que haurem d'afrontar amb les autoritats dels territoris espanyols no secessionats. Tanmateix, hem de ser capaços de fer-ho no com una entitat regional amb un cert grau d'autonomia competencial i un nul poder de negociació, sinó com una entitat de Dret Internacional. Per tant, no s'hi val a badar, com hem fet tantes vegades. La situació entre Catalunya i la resta de l'Estat ha arribat a un punt pràcticament insostenible, i molt probablement durant el període de temps des del moment en què escric aquestes línies i fins que surtin a la llum fins i tot haurà empitjorat. Ara no hi ha res més a negociar que aquelles qüestions que facin referència a la restitució de la nostra sobirania i a la dissolució de la Corona espanyola. Per primera vegada a la vida, Catalunya tindrà l'oportunitat

de negociar «alguna cosa» amb l'Estat espanyol en igualtat de condicions, encara que sigui l'extinció de la personalitat jurídica d'aquest.

El present capítol està estructurat en tres seccions: repartiment de béns econòmics, altres béns i deutes de l'Estat. Aquest capítol té per objectiu establir els fonaments de l'argumentació en favor de les autoritats catalanes. Les dades facilitades són orientatives; no pretenen ser exhaustives. A més, estan subjectes a actualització, a l'establiment dels principis que regulin el repartiment efectiu dels béns de l'Estat i a la discrecionalitat política de les parts. Però serveixen per exemplificar els fonaments de l'argumentari que els nostres representants hauran de saber defensar.

Béns de caràcter econòmic

En principi, i malgrat que no estigui inclòs en la Convenció de Viena de 1983, el repartiment dels béns de l'Estat inclou tant els béns de domini públic com els béns de domini privat de l'Estat. Entre els primers hi ha l'espai aeri, les aigües interiors, els espais marítics sotmesos a la sobirania de l'Estat, les vies de comunicació, l'espai radioelèctric, els serveis públics, les infraestructures, etc. Tots ells, juntament amb els béns immobles situats en el territori de l'Estat successor, han de ser transmesos al nou Estat directament, sense cap mena de compensació. Ara bé, en el cas de Catalunya, el repartiment de béns de l'Estat ens porta a algunes situacions particulars que convindria considerar.

Pel que fa al domini públic radioelèctric, s'obrirà una situació peculiar no exempta de polèmica, ja que la successió d'Estats afecta les atribucions de freqüències de ràdio i de televisió. De fet, cada entitat sobirana tindrà la potestat d'adjudicar les freqüències del seu propi espai radioelèctric. Com sabem, mentre Catalunya ha format part de l'Estat espanyol, les emissions de TV3 al País Valencià sovint han estat objecte de suspensió per part de les autoritats regionals valencianes, sense que Catalunya hi pogués fer res. Arribat el cas, valdria la pena considerar si, essent Catalunya un Estat independent, seria convenient l'adjudicació de freqüències del nostre espectre radioelèctric a entitats esde-

vingudes estrangeres. Tot dependrà de la predisposició negociadora de les parts; però, en principi, no es pot donar res per fet.

En principi, res impediria a l'Estat català acceptar la cessió de part del seu espai radioelèctric a empreses privades espanyoles (o de qualsevol altra nacionalitat). Però, en tal cas, hauria de vetllar pel compliment de certs «criteris condicionants» per part de les cadenes privades de ràdio i televisió, esdevingudes estrangeres per causes alienes a la seva direcció corporativa. Seguint la nostra tradició pactista, convindria que els interessos de les empreses del sector es complementessin amb l'interès nacional de Catalunya, tant en matèria lingüística com en continguts. No hi ha, però, obligatorietat d'arribar a acords. A més, és el Govern de Catalunya qui haurà de fixar les corresponents taxes per l'ús de l'espai radioelèctric català.

En el cas concret de les cadenes públiques d'àmbit estatal (RTVE) estaríem davant d'un escenari diferent, ja que es tracta d'entitats de titularitat estatal. En aquest cas es podria considerar l'establiment d'algun mecanisme d'administració com a «domini conjunt» que en garanteixi la correcta recepció a Catalunya. Després de la nostra independència, aquesta podria ser una de les poques coses que encara podríem compartir amb la resta de pobles espanyols. De tots és coneguda la importància dels mitjans audiovisuals més enllà de la simple creació d'opinió, tant per la creació d'identitats nacionals com d'universos cognitius, patrons de pensament i imaginaris col·lectius. Aquesta és, doncs, una qüestió que els representants d'ambdues parts hauran de saber valorar. En cas de no arribar a un acord satisfactori en favor d'una administració conjunta, tots els actius (béns mobles i immobles) de RTVE a Catalunya s'haurien de transmetre íntegrament a l'Estat català. En qualsevol cas, s'hauria d'establir el repartiment equitatiu del deute de RTVE com a compensació.

L'administració conjunta de certs béns i serveis, així com la cooperació en determinades matèries, podria evitar el trencament absolut de les nostres relacions amb la resta de l'Estat espanyol. De fet, això podria ser aplicable al cas de l'ús dels satèl·lits artificials de l'Estat, tant òptics com de radar (científics, meteorològics o militars...). Alguns d'aquests satèl·lits (Muisis, Helios...) són

el fruit de la cooperació entre diversos Estats, establerta mitjançant tractats internacionals dels quals l'Estat català en serà successor. L'extraterritorialitat dels satèl·lits artificials no ha d'impedir la participació catalana en aquests programes de cooperació.

Normalment, el recurs a l'administració conjunta és discrecional. Però en certs casos és d'obligat compliment; per exemple, en matèria de recursos hidrogràfics internacionals. En el cas de la restitució de la sobirania del Principat de Catalunya, alguns rius, com l'Ebre i el Cinca, esdevindran «cursos d'aigua internacionals». En el supòsit de secessió, la Noguera Ribagorçana també rebria aquesta mateixa consideració. La distinció entre ambdues vies d'accés a la independència té certa transcendència econòmica més enllà de la legitimitat històrica i la vinculació lingüística i cultural amb els territoris de la Franja de Ponent. Malgrat que el límit entre la comunitat d'Aragó i la catalana segueix fidelment el curs tant de la Noguera Ribagorçana com del Segre, el cert és que les dues principals preses hidroelèctriques del sistema (Mequinensa i Santa Anna) es troben en territori aragonès.

Una vegada establerta la línia de frontera, els cursos d'aigua que la creuin passaran a estar sotmesos a les disposicions establertes en la Convenció de les Nacions Unides sobre el dret dels cursos d'aigua internacionals per a finalitats diferents de la navegació (1997). També hi seran d'aplicació normes consuetudinàries que estableixen la lliure navegació i la gestió compartida dels recursos naturals i energètics, seguint els principis d'equitat i ús innocent.

En cap cas es pot acceptar la sobirania privativa d'un dels Estats riberencs, o d'una de les seves regions. Tanmateix, el Tribunal Permanent de Justícia Internacional va definir els recursos riberencs com una «comunitat de béns» en l'assumpte de la jurisdicció territorial de la Comissió del riu Oder de 1929. D'aquesta consideració es deriva l'obligatorietat de cooperació entre els Estats. Més recentment, aquest mateix criteri ha estat establert pel Tribunal Internacional de Justícia de les Nacions Unides, en sentència de 1997, sobre el projecte Gablikovo-Nagymaros (Hongria *vs.* Eslovènia) referent a la construcció i gestió d'una presa hidroelèctrica. Tradicionalment, per evitar possibles controvèrsies, s'opta per la creació d'un organisme de gestió conjunta,

com la Comissió Central per a la Navegació del Rin. Tanmateix, de vegades n'hi ha prou amb la celebració d'un tractat de cooperació econòmica, o en matèria transfronterera, que estableixi els criteris d'explotació dels recursos compartits.

Per la seva banda, pel que fa als béns de domini privatiu de l'Estat, cal dir que són béns patrimonials que no estan sotmesos a l'ús col·lectiu, com edificis de l'Administració pública, terrenys propietat de l'Estat, instal·lacions de defensa, telecomunicacions, etc. Com en el cas dels béns de domini públic, el criteri de repartiment dependrà de si es tracta de béns mobles o immobles. També cal assenyalar que l'Estat espanyol no pot iniciar un procediment de desafectació dels seus béns públics per poder-los privatitzar amb la intencionalitat d'evitar-ne el traspàs als Estats successors, com tampoc no pot eludir el repartiment dels seus béns i serveis entre els Estats successors emparant-se en un canvi de la legislació que en permeti la privatització prèvia. Si això passés, ens podríem trobar davant d'un il·lícit internacional que podria comportar la nul·litat de tots els actes *ab initio*, amb independència dels drets dels inversors privats o institucionals que els hagin adquirit. Aquest és un risc que els inversors hauran de saber valorar abans d'adquirir aquells béns que l'Estat espanyol pugui privatitzar en el futur (ADIF, AENA, els aeroports catalans, Loterías y Apuestas del Estado...). I és que, arribat el cas, el Govern català podria iniciar una controvèrsia internacional per exigir els seus drets sobre la part corresponent de tots els béns que hagin estat privatitzats sense la seva participació en el procés. Novament, l'ordenament internacional obliga a l'adopció de mecanismes de solució pacífica de controvèrsies de caràcter polític i diplomàtic, a fi d'obtenir-ne resolució. En cas de resultat infructuós, l'Estat català podria decretar la nacionalització d'aquells actius i serveis públics prèviament privatitzats per l'Estat predecessor. Les nacionalitzacions només podrien afectar aquells actius, béns i serveis situats en el territori català, i haurien de tenir com a finalitat el seu «rescat» i la posterior privatització entre inversors afins.

L'ordenament jurídic internacional obre la possibilitat al rescat de certs recursos econòmics; més concretament, per la resolució 1803 (XVII) de l'Assemblea General de l'ONU de 1962, entre altres instruments d'àmbit univer-

sal. En un principi, la seva redacció responia a la necessitat d'evitar situacions d'abús i de domini econòmic estranger sobre els recursos naturals dels pobles sotmesos a dominació colonial, amb la qual cosa es pretenia evitar situacions de dependència econòmica dels Estats d'independència recent respecte de les seves antigues metròpolis.

Actualment, una interpretació flexible del principi de sobirania permanent sobre els recursos permet aplicar el «rescat» a tots els recursos econòmics de l'Estat successor, més enllà dels recursos naturals. A més, avui en dia la seva aplicació pot fer-se efectiva fora de l'estricta àmbit de la descolonització per al qual inicialment estava pensat. Per exemple, tant en el cas d'Escòcia com en el de Grenlàndia afectaria respectivament les reserves petrolieres del mar del Nord i de la plataforma continental àrtica. De fet, la devolució de la sobirania a Grenlàndia reconeix la sobirania exclusiva sobre els recursos naturals dels territoris sotmesos a la seva sobirania.

És evident que tots els Estats tenen el mateix dret a iniciar la seva vida com a entitats sobiranes, sense la càrrega que suposa la titularitat estrangera dels seus serveis públics, recursos econòmics o sectors estratègics de la seva economia. En aquest sentit, topen els interessos de les entitats privades estrangeres titulars dels recursos econòmics del nou Estat i el dret de la nova entitat sobirana a definir lliurement el seu model econòmic i social, sempre que no sigui contrari a l'Estat de Dret i a l'economia de mercat en l'àmbit regional europeu. I en aquests casos, en principi, hauria de prevaler l'interès general per sobre de l'interès particular, així com la viabilitat econòmica del nou Estat.

Però, a més, la restitució de béns té certs efectes retroactius. En el nostre cas suposa el rescat de tots aquells béns i serveis públics que varen ser objecte de les privatitzacions per part de l'Estat espanyol des d'inicis dels anys noranta, si no abans. El problema que aquí s'aborda té una doble dimensió. Per una banda, «podria» donar-se el cas que els ingressos extraordinaris de l'Estat espanyol produïts per les privatitzacions dels seus béns públics (uns 80.000 milions d'euros) no haguessin repercutit de forma proporcional en els diferents territoris de l'Estat i les nacionalitats que l'integraven en la proporció de la seva contribució al seu creixement econòmic.

Per altra banda, la privatització d'empreses de sectors estratègics de l'economia espanyola va donar lloc a una concentració de capital sense precedents que només ha repercutit en benefici de l'oligarquia dominant, eminentment castellana. Simplement, l'Estat espanyol va acabar repartint la major part dels seus actius, com, per exemple, les empreses de l'INI, entre inversors afins. La deliberada exclusió dels inversors catalans ha exposat els sectors estratègics de la nostra economia als interessos d'entitats foranes, les quals, amb l'accés a la nostra sobirania, esdevindran estrangeres.

La recuperació d'accions d'empreses públiques que hagin pogut ser objecte de privatitzacions és un capítol comú a tots els processos de secessió i de dissolució d'Estats. Per exemple, va ser objecte de controvèrsia entre Txèquia i Eslovàquia després de la dissolució de la seva unió política. En aquest cas, Txèquia pretenia la recuperació de totes les accions d'empreses privatitzades aleshores en mans d'inversors privats i d'institucionals eslovacs, emparant-se en els deutes que Eslovàquia havia contret amb el Banc Central Txec.

En el cas de Catalunya, la legitimitat empara un repartiment dels serveis econòmics d'interès general de l'Estat, equitatiu a la nostra contribució econòmica. Això inclou els monopolis fiscals de l'Estat, empreses i entitats amb drets especials o exclusius i l'abastiment de serveis generals. Però també ha d'incloure aquelles entitats sorgides de la liberalització i l'extinció d'antics monopolis, amb independència de la continuïtat de la seva declaració de servei públic. Tanmateix, el seu repartiment ha de garantir les normes sobre la lliure competència de la Unió Europea. En total, l'Estat català hauria d'exigir el rescat d'uns 16.000 milions d'euros en accions de diferents corporacions empresarials. A més, tindria dret a exigir una indemnització pel lucre cessant sobre els beneficis corporatius.

Ja hem vist que, durant el segle XIX, l'oligarquia espanyola, sorgida dels moviments liberals «burgesos» que varen sostreure la sobirania al poble, va assumir els deutes de l'Estat i de la seva Corona mitjançant la descapitalització d'altres estaments socials. Però, fins ara, no teníem prou consciència del fet que aquell mateix sistema encara funcionés avui dia, i l'actual crisi econòmica n'és el fruit. El cercle viciós s'ha mostrat pervers, però molt fructífer, si més

no per als membres de l'oligarquia dominant. Ara ja comencem a entendre com funciona tot el sistema, i el lloc que hi ocupem cada un de nosaltres, encara que alguna de les seves implicacions més profundes es resisteixin a la nostra absoluta comprensió.

És l'oligarquia dominant qui aboca l'Estat a fallides periòdiques de subsistència, i, en cada fallida, la solució a la crisi que ella mateixa genera sempre és una major concentració del capital en les seves mans. Així és com l'oligarquia castellana es manté en el poder a costa de les llibertats, els drets i les propietats tan comunals com privatives del poble. Cada vegada que el poble aconsegueix acumular un cert capital mitjançant el treball, l'esforç i l'estalvi, esclata una nova crisi cíclica que aboca a la fallida. I a cada crisi, el poble veu com l'esforç de les dues generacions precedents ha estat en va. És l'oligarquia dominant qui, a cada crisi, recull els nostres fruits. És simple explotació. Durant l'època de bonança, l'oligarquia dominant ens deixa prosperar seguint el seu propi model econòmic. Però, com en el segle XIX, des de la seva posició privilegiada força la periòdica fallida de l'Estat. Finalment, la sortida a cada crisi és una nova desamortització tant de béns públics com de béns privats pertanyents als membres d'altres estaments. El resultat és una concentració del capital sense precedents en l'oligarquia dominant.

Avui dia assistim a una devaluació encoberta de tota l'economia espanyola. Així és com estem pagant els excessos de l'Estat, les grans corporacions i les entitats bancàries. No coneixen altra forma d'assumir el forat dels seus balanços que socialitzant les pèrdues d'una economia eminentment especulativa. L'actual deute extern de l'Estat espanyol es distribueix per sectors de la manera següent: deute privat, 36,3%; deute financer (derivats), 26,6%; deute del sistema bancari, 25,8%, i deute públic, 11,2%. Però, en realitat, més de la meitat del deute privat espanyol correspon al deute de les 30 corporacions empresarials més grans de l'economia espanyola. Així doncs, el deute privat especulatiu representa el 72,5% del total, mentre que el deute de l'economia real suposa el 16,3%. En total, l'especulació i els nefastos criteris d'una inversió pública més orientada a l'obra pública que a satisfer la demanda de serveis socials han estat els responsables del 83,7% de tot el deute espanyol.

A Espanya, fa exactament dos-cents anys que el sistema funciona amb una gran precisió. Des del 1812, l'oligarquia dominant ens fa perdre bous i esqueletes a cada fallida de l'Estat, mentre els seus membres s'enriqueixen i continuen governant d'esquena al poble. Per això mateix convé que ens dotem d'un Estat propi que ens garanteixi poder disposar dels mecanismes adequats per aturar els constants embats del Govern espanyol. Dotar-se d'un Estat propi no ha de ser entès necessàriament com un atac contra Espanya, sinó com un trencament definitiu amb les seves elits dominants; uns estaments privilegiats que, com dic, han monopolitzat el poder de l'Estat en benefici propi. Catalunya mai no ha format part de la nació espanyola, no tant per l'existència d'un determinat sentiment identitari, sinó perquè els catalans mai no hem participat en el «contracte social» dels espanyols. La nostra causa, doncs, no és necessàriament una qüestió identitària, sinó de principis. No podem continuar assumint en exclusiva les contradiccions d'un sistema pervers on els uns s'enriqueixen a costa dels altres. Però, sobretot, dotar-nos d'un Estat propi suposa que, per primera vegada en la seva història, les elits dominants espanyoles hagin d'assumir les seves pròpies responsabilitats, les desigualtats i les contradiccions del seu model econòmic. Sense Catalunya, l'oligarquia espanyola haurà de pagar amb el seu propi patrimoni els excessos d'un Estat que els ha alimentat a càrrec del deute públic, i d'unes corporacions empresarials que han monopolitzat l'accés al crèdit. Sense Catalunya, l'impermeable oligarquia espanyola haurà de fer front tota sola a una previsible conflictivitat social sense precedents que durant generacions han sabut neutralitzar a costa nostra.

El cas d'Endesa és un bon exemple de la impermeabilitat de l'oligarquia castellana; però ni n'és (ni en serà) l'únic. Durant el règim franquista es va fer evident la nostra exclusió de la «fiesta nacional». El règim va premiar victòries militars i fidelitats inconfessables als membres d'una oligarquia que es repartia les prebendes del sector públic en exclusiva. L'INI, amb el marquès de Suances al capdavant, va ser durant molts anys exemple del segregacionisme institucional a què ens sotmetia el règim oligàrquic espanyol. Sovint, els ministres espanyols eren enviats a una jubilació daurada a la Zona Franca de Barcelona, com a alts executius de la Seat. No sabien res de cotxes, ni de

gestió empresarial, ni tan sols eren capaços de situar la Zona Franca al mapa. Però no els calia.

La ineficiència de les empreses de l'INI va passar una amarga factura a l'economia catalana. En paraules de Francesc Sanuy, «n'hi havia prou amb una telefonada a la Caixa per dur a terme el drenatge massiu dels estalvis catalans que continuaven alimentant i finançant unes empreses tan gegantines com ineficients i que tenien com a prioritat la col·locació de personatges del règim dictatorial i dels seus familiars a les nòmines del sector públic». I quina ha estat la compensació d'aquell esforç? Doncs una privatització que va excloure deliberadament els inversors desafectes de la nació espanyola. Aquesta ha estat part de la contribució històrica de Catalunya a l'economia espanyola. Bé, doncs ha arribat l'hora de passar comptes.

La privatització de les grans corporacions públiques espanyoles i el seu repartiment entre les famílies de l'oligarquia castellana no han d'impedir que l'Estat català en reclami el rescat. En aquest cas, però, no s'hi valdrà a aplicar un criteri de proporcionalitat, sinó el principi de contribució històrica. De l'aplicació d'aquest principi en el cas dels actius de l'Estat es deriva la conseqüència següent: el País Valencià, el Principat de Catalunya i les Balears no poden rebre el mateix tractament que altres comunitats com Navarra o el País Basc. En matèria de repartiment de béns de l'Estat no es poden aplicar ni els principis d'equitat i de proporcionalitat, ni els criteris de pes econòmic o demogràfic, més que entre comunitats pertanyents a un mateix règim fiscal. La raó és òbvia: el País Basc i Navarra únicament aporten a l'Estat el finançament corresponent a aquella part de les seves despeses comunes (casa reial, defensa, relacions exteriors...) que els correspon aportar seguint criteris de proporcionalitat. En canvi, Catalunya ha contribuït al desenvolupament econòmic d'Espanya fins a l'extenuació.

En el supòsit que l'Estat dels espanyols i els seus actius empresarials privatitzats no acceptessin una solució pactada seguint el criteri de la contribució històrica, res ens podria impedir la recerca d'una solució unilateral, com la nacionalització dels actius d'empreses públiques recentment privatitzades establertes en territori català. Caldria, però, que l'amenaça fos prou creïble: la

nacionalització dels actius de Feinsa-Endesa a Catalunya, per exemple, podria constituir un punt d'inflexió en la relació de l'Estat català amb les corporacions espanyoles que operen a Catalunya. Més enllà de la seva indiscutible càrrega simbòlica, ens assisteix una qüestió pràctica: l'Estat català no pot deixar els sectors estratègics de la seva economia en mans estrangeres. Si ells no ens hi varen voler, arribat el moment també nosaltres podem no acceptar-los a ells. Catalunya ha d'exercir la seva sobirania nacional i executar la nacionalització de tots aquells actius estratègics que el nostre Govern consideri imprescindibles per a la viabilitat i el bon funcionament de la nostra economia. És una qüestió d'Estat. El Dret ens empara i la legitimitat històrica, també. Ara bé, això no ha de suposar cap risc per a les inversions estrangeres a Catalunya. Cal fer entendre que el cas d'Endesa, entre d'altres, és excepcional en l'àmbit del repartiment de béns de l'Estat predecessor, i que, per tant, no té res a veure amb les inversions d'altres Estats. A més, la nacionalització de certs actius ha de garantir totes les normes de compensació per nacionalització, encara que, evidentment, hagin d'anar a càrrec dels pressupostos generals de l'Estat predecessor, perquè, com ja he dit, forma part de l'estricta àmbit de repartiment dels seus actius. Simplement, estariem reparant un greuge històric.

Tot i això, no hem d'estar tancats a qualsevol altra solució pactada, com, per exemple, una ampliació de capital de cada una de les empreses privatitzades que operen en sectors estratègics de la nostra economia (banca, telecomunicacions, energia, infraestructures, tecnologia...). Però, això sí, només hi pot haver dues formes de finançar-la: a càrrec dels pressupostos generals de l'Estat espanyol o bé a càrrec dels seus accionistes i del compte de resultats de les mateixes empreses. Els Suances de torn hauran de determinar què els interessa més: si mantenir el mercat català a canvi de cedir part del seu accionariat i una representació significativa en els seus respectius consells d'administració, o bé renunciar al nostre mercat, perdent pel camí tots els actius que tinguin a Catalunya. En aquestes qüestions hem de mostrar la mateixa «transigència» que l'oligarquia espanyola ha tingut amb nosaltres. Fins ara ens hem mantingut atrinxerats i a la defensiva en una guerra econòmica que han engegat ells. Ha arribat l'hora de passar a l'acció.